

MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

S.T.O. PRIM IMHALLEF

SILVIO CAMILLERI

Seduta tal-11 ta' Lulju, 2014

Numru 460/2012

Il-Pulizija

[Spettur Frank A. Tabone]

Vs

George Sacco

Omissis

Il-Qorti:

1. Rat l-akkuża dedotta kontra l-appellant George Sacco, detentur tal-karta tal-Identita' bin-numru 37945G, u haddieñor, quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Għawdex) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali:

Kopja Informali ta' Sentenza

Talli nhar l-20 ta' Gunju 2009, għal habta tat-08:15hrs, ġewwa Marsalfon limiti taz-Żebbuġ, Għawdex;

1. Mingħajr il-hsieb li jisirqu jew li jagħmlu ħsara kontra l-liġi iżda biss biex jeżerċitaw jedd li jippretendu li għandhom, fixklu lil Dr. Michael Caruana LL.D. u lil Maurice Borg fil-pussess ta' ħwejjigħom billi daħħlu makkinarju u kwantita' ta' ħamrija fil-propjeta' tagħhom li hija aċċessibli minn Triq Għar Qawqla, Marsalfon limiti taż-Żebbuġ, Għawdex;

2. Fl-istess ċirkostanzi ikkommettew vjolazzjoni ta' propjeta' għad-dannu tal-imsemmija Dr. Michael Caruana LL.D. u Maurice Borg;

3. U aktar talli fi-istess data, ħin u post waqgħu jew iddepożitaw materjal (ħamrija).

2. Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tat-2 ta' Ottubru, 2012, li biha lliberat lill-imputat George Sacco mit-tieni (2) u mit-tielet (3) imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu, u wara li rat l-Artikolu 85 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, sabitu ħati tal-ewwel imputazzjoni u ikkundannatu multa ta' hames mitt Euro (€ 500).

3. Rat ir-rikors tal-appellant, George Sacco pprezentat fit-12 ta' Ottubru, 2012 fejn talab lil din il-Qorti jogħgobha tirriforma s-sentenza appellata billi tikkonfermaha in kwantu Richard Axiaq gie liberat mill-imputazzjonijiet kollha mressqin kontrih u wkoll in kwantu l-esponenti ġie liberat mit-tieni u mit-tielet imputazzjoni mressqin kontrih u tannullaha in kwantu ssib li l-appellant George Sacco mhuwiex ħati wkoll tal-ewwel imputazzjoni miġjuba kontrih jew, altenattivament, issibu ħati ta' tali imputazzjoni u tvarja l-piena inflitta u tissostitwiha għal wahda aktar ekwa u ġusta u dan skont dawk il-provvedimenti li dina l-Onorabbli Qorti jidrilha xierqa u opportuni.

4. Rat l-atti kollha tal-kawża nklużi l-provi kollha prodotti quddiem l-ewwel Qorti fosthom id-depożizzjonijiet tax-xhieda mismugħa u d-dokumenti eseбити, semgħet fis-seduta quddiemha tat-13 ta' Settembru 2013 lil Ronald Falzon, rappreżentant tal-Kummissarju tal-Art, u semgħet lill-partijiet jittrattaw l-appell;

5. Il-fatti jistgħu jiġu riassunti kif ġej:

Kopja Informali ta' Sentenza

FI-20 ta' Ġunju 2009 sar rapport mill-avukat Dr. M Caruana u Maurice Borg bħala diretturi tal-Gozo Hotels Co. Ltd. li kien iddaññal xi makkinarju mingħajr l-awtorizzazzjoni tagħhom ġewwa proprjeta' li għandhom fi Triq Għar Qawqla, Żebbuġ, liema makkinarju kien qiegħed jintuża biex titfarrek xi ħamrija. Meta l-pulizija marru fuq il-post ġiet indikata lillhom mill-kwerelanti *driveway* aċċessibbli minn Triq Għar Qawqla bħala proprjeta' tagħhom. FI-istess *driveway* ġie osservat li kien hemm xi makkinarju u munzell ħamrija. Fuq il-post kien hemm ukoll kuntrattur, ċertu Richard F. Axiak, li stqarr li x-xogħol li kien qiegħed isir kien ġie kkummissjonat mill-imputat appellant. Aktar tard l-imputat mar l-għassa tal-Pulizija fir-Rabat, Għawdex u hemm assumta r-responsabilita' tax-xogħol li kien qiegħed isir u allega li ż-żona in kwistjoni kienet tiffirma parti minn Triq is-Sajjieda li kienet *schemed road* u li l-makkinarju involut kien kopert b'permess tal-Kunsill Lokali. Aktar tard il-makkinarju tneħħa minn fuq il-post iżda kien fadal xi trabijiet u ħamrija.

Ikkunsidrat:

6. L-aggravji tal-appellant jikkonsistu sostanzjalment fis-segwenti:

1. L-ewwel qorti sabet lill-appellant ħati tal-ewwel imputazzjoni b'riferenza għall-konklużjoni strettament ta' natura petitorja li Triq Għar Qawqla f'Marsalforn minkejja li kienet *schemed road* kienet proprjeta' tal-kwerelanti peress li l-esproprjazzjoni tagħha kienet għadha ma saritx meta l-element petitorju kellu jiġi kunsidrat bħala wieħed għal kollox irrelevanti;
2. L-art in kwistjoni kienet mhux biss *schemed road* imma kienet ukoll tinsab regolarment użata mill-pubbliku u wkoll mill-appellant b'passaġġ liberu għall-proprjeta' tagħhom;
3. Il-konklużjoni tal-ewwel qorti li rriżulta mingħajr dubju li fiż-żmien relevanti l-art in kwistjoni kienet tinsab fil-pussess tal-kwerelanti ma hix sostnuta mill-provi;
4. Il-provi miġburin fil-kawża tad-distrett numru 103/2009 kellhom jgħoddu wkoll fir-rigward tal-kawża ta' illum u ċioe 506/2009 u viċi versa iżda ma hux ċar jekk l-ewwel qorti tatx kunsiderazzjoni lil dan;

Kopja Informali ta' Sentenza

5. Ma jirriżultax l-element tal-koxjenza fl-aġent li hu qed jagħmel di *privato braccio* dak li jmissu jsir permezz tal-awtorita' pubblika tant li l-imputat appellant xehed li huwa kien aċċeda mit-triq in kwistjoni meta din kienet miftuħa u b'mod li għalih kien wieħed regolari.

6. Il-piena hi waħda eċċessiva.

7. In kwantu għall-**ewwel aggravju** din il-Qorti ma taqbel xejn li l-ewwel Qorti ddeċidiet il-kawża unikament fuq il-kunsiderazzjoni ta' natura petitorja li t-triq in kwistjoni minkejja li kienet *schemed road* kienet proprjeta' tal-kwerelanti peress li l-esproprijazzjoni tagħha kienet għadha ma saritx. Din kienet waħda mid-diversi kunsiderazzjonijiet li għamlet l-ewwel Qorti iżda ma kienetx waħda l-kunsiderazzjoni determinanti. Anqas jista' jingħad, kif jgħid l-appellant, li din kienet kunsiderazzjoni irrelevanti sempliċement għaliex kienet tinċidi fuq il-petitorju għaliex l-art in kwistjoni hijiex privata jew pubblika hu element relevanti meta tiġi biex tikkunsidra ċ-ċirkostanzi kollha sabiex jiġi determinat min kellu l-pussess tal-istess art. Di fatti l-ewwel Qorti kkonkludiet mhux biss li l-art in kwistjoni kienet art privata ta' proprjeta' tal-kwerelanti iżda kkonkludiet ukoll li l-istess art fiż-żmien relevanti kienet fil-pussess tal-kwerelanti u li inoltre l-imputat ma rnexxilux jipprova li minn fuq l-art in kwistjoni kemm-il darba għaddew in-nies. Dan l-aggravju qiegħed għalhekk jiġi miċħud.

8. L-erba' aggravji sussegwenti essenzjalment jikkontestaw il-korrettezza tal-apprezzament tal-provi li għamlet l-ewwel Qorti u għalhekk ser jiġu kunsidrati relatati flimkien.

9. Qabel xejn, in kwantu li l-appellant **fir-raba' aggravju** tiegħu jgħib fid-dubbju jekk l-ewwel Qorti kienetx ħadet in kunsiderazzjoni wkoll il-provi li nġiebu fil-kawża l-oħra li kienet miexja ma dik odjerna din il-Qorti għamlet kweżit espliċitu lill-partijiet f'dan ir-rigward sabiex tistabilixxi hemmx xi provi li jmessha tiegħu konjizzjoni tagħhom li ma humiex inseriti fil-proċess quddiemha. Fis-seduta tal-25 ta' April 2014 l-avukat tal-parti ċivili ddikjara li din il-kawża kienet verament miexja ma' kawża oħra fl-ewwel istanza iżda billi l-provi prodotti fil-kawża l-oħra huma replika tal-provi prodotti f'din il-kawża ma kienx qiegħed jinsisti għall-allegazzjoni tal-kawża l-oħra. Minn naħa tiegħu l-imputat appellant b'nota tat-2 ta' Mejju 2014 sostanzjalment qabel ma dak dikjarat mill-parti ċivili u zied li ma kienx tal-fehma li hija meħtieġa l-allegazzjoni tal-proċess l-ieħor. Finalment, l-Avukat Ġenerali, permezz ta' nota tat-12 ta' Mejju 2014 wkoll iddikjara li filwaqt li l-kawża odjerna fl-ewwel istanza kienet miexja

Kopja Informali ta' Sentenza

kontestwalment ma' kawża oħra il-provi huma replikati fl-atti ta' din il-kawża u li għalhekk hu wkoll ma kienx tal-fehma li kien meħtieġ l-allegazzjoni tal-proċess l-ieħor. Jidher għalhekk li l-ewwel Qorti kellha quddiemha l-provi kollha prodotti meta giet biex tagħti s-sentenza tagħha.

10. Għandu jingħad, iżda, li hi malprassi li l-partijiet jifhallow jiproduċu bħal ma ġara f'dan il-każ, pataflun dokumenti li ma humiex prova tal-kontenut tagħhom u mingħajr ma jingiebu xhieda sabiex jikkonfermawhom u sabiex jispjegaw l-import tal-istess dokumenti u r-relevanza tagħhom għal dak li jrid jiġi deċiż. Din il-malprassi ma sservi għalxejn flief biex il-proċess jitgħabba b'pataflun ta' dokumenti ta' relevanza tal-anqas mill-aktar dubjuża u li l-valur probatorju tagħhom, tenut kont tan-natura tal-imputazzjonijiet u tal-parametri tal-kawża quddiem il-Qorti hu, fi kwalunkwe każ, ferm limitat. B'hekk il-kompitu tal-qorti li tikkunsidra, tifli u tevalwa l-istess provi għall-fini tad-deliberazzjoni tagħha bil-għan li tagħti s-sentenza tagħha jiġi reż ferm u inutilment diffiċli u komplikat. Dan hu għal kollox kontroproduttiv u huwa totalment irregolari u inammissibbli li l-partijiet jipprovaw jimlew il-vojt fil-provi li jkunu tħallew billi jintentaw jagħmlu dan permezz ta' stqarrijiet u dikjarazzjonijiet fin-noti ta' osservazzjonijiet tagħhom li ma għandhom ebda valur bħala prova.

11. L-appellant isostni li l-art in kwistjoni kienet mhux biss *schemed road* iżda kienet ukoll tinsab regolarment użata mill-pubbliku u wkoll mill-appellant b'passaġġ liberu għall-proprietarju tagħhom. Filwaqt li l-Qorti hi tal-fehma li tassew irriżulta pruvat li t-triq in kwistjoni hi *schemed road* ma jirriżultax li l-istess art giet effettivament esproprijata mill-Gvern. Inltre din il-Qorti ma hix tal-fehma li għie suffiċjentement pruvat li l-art in kwistjoni kienet regolarment użata mill-pubbliku u wkoll mill-appellant kif jallega. Saret riferenza fid-depożizzjoni tal-imputat appellant għal xi petizzjoni li allegatament saret mill-pubbliku li allegatament kien regolarment jgħaddi mill-passaġġ in kwistjoni sabiex jaċċedi għall-propjetarju tagħhom. Ma saret ebda prova skont il-liġi tal-allegata petizzjoni u f'add ma għie prodott sabiex jikkonferma l-istess petizzjoni jew sabiex jixhed li kien jgħaddi mit-triq imsemmija. Hemm biss ix-xiehda tal-imputat appellant li ddepona li "Dan jiġifieri ilna ngħaddu minnha żmien" u zied "nineteen eighty-eight (1988) jiġifieri ngħaddu minnha." u li "... anke n-nies kienu jgħaddu, għaliex kienet tinfed għal naħa ta' Triq ix-Xagħra." B'dana kollu ma pproduċa anqas persuna waħda li tikkonferma li ratu mank f'okkażżjoni waħda matul dawn is-snin kollha jagħmel użu ta' u jgħaddi mill-passaġġ imsemmi jew li tal-anqas tikkonferma li hi wkoll kienet tgħaddi liberament mill-istess passaġġ. Dak allegat mill-imputat fix-xiehda tiegħu ma hu konfortat minn ebda prova oħra, li ma kellhiex tkun diffiċli li tinstab u tiġi prodotta. Għalhekk din il-Qorti ma tistax tagħti affidament lil din il-parti tad-depożizzjoni tal-imputat appellant. Għaldaqstant **it-tieni aggravju** tal-imputat appellant qiegħed ukoll jiġi respint.

12. Fit-tielet aggravju tiegħu l-imputat appellant isostni li l-konklużjoni tal-ewwel qorti li ġie pruvat mingħajr dubju li fiż-żmien rilevanti l-art in kwistjoni kienet tinsab fil-pussess tal-kwerelanti ma hix sostnuta mill-provi. Trattandosi ta' apprezzament ta' provi huwa ben stabbilit fil-ġurisprudenza ta' din il-Qorti li din il-Qorti ma tiddisturbax l-apprezzament tal-provi li tkun għamlet l-ewwel Qorti jekk mhux għal raġunijiet gravi b'mod li din il-Qorti tirrevedi l-apprezzament ta' dik il-Qorti fl-eventwalità biss li l-ewwel Qorti ma setgħetx raġionevolment tasal għall-konklużjonijiet li waslet għalihom fuq l-iskorta tal-provi prodotti quddiemha.

13. Mix-xhieda tal-avukat Dr. Michael Caruana u dik ta' Maurice Borg jirriżulta li l-art in kwistjoni hija ta' proprjeta' tas-soċjeta' Gozo Hotels Company Limited li tagħha l-istess Caruana u Borg huma diretturi. L-avukat Caruana zied li t-triq jew passaġġ in kwistjoni ma jinfed għal imkien ħlief għall-proprjeta' tagħhom u ma hix aċċessibbli għall-pubbliku. Jgħidu li qatt ma taw drittijiet lil ħadd fuq l-istess passaġġ u li qatt ma taw il-kunsens tagħhom lil xi ħadd biex jgħaddi minn dak il-passaġġ li fil-fatt kien wieħed imħarbat u huma tawh il-konkrit biex ikunu jistgħu jgħaddu sew il-vetturi tas-soċjeta' u l-impjegati. Xehed ukoll li f'xi żmien kienu għamli xatba biex ma jkunx hemm aċċess għal ħaddieħor mill-passaġġ in kwistjoni iżda din ix-xatba eventwalment neħħewha fuq ordni tal-Awtorita' tal-Ippjanar peress li ma kienux talbu l-permess tagħha biex issir ix-xatba. Zied ukoll li mill-passaġġ kienu jgħaddu l-vetturi tas-soċjeta'tagħhom jew tal-impjegati tagħhom li jaħdmu fil-lukanda u li ma kellux kwistjonijiet ma' persuni oħra fuq il-passaġġ imsemmi apparti mal-imputat.

14. Maurice Borg kkonferma li l-passaġġ in kwistjoni huwa proprjeta' tas-soċjeta' Gozo Hotels Company Limited u li huma qatt ma taw awtorizzazzjoni lill-imputat jew lil ħaddieħor dwar il-passaġġ imsemmi. Borg zied jgħid li fit-triq kienu jipparkjaw il-vetturi tagħhom l-impjegati tagħhom iżda traffiku ma kienx jgħaddi mill-passaġġ anki għaliex dan ma kien jinfed għal imkien.

15. Tenut kont ta' dan l-istat tal-provi flimkien ma' dak ġia relevat dwar id-dispożizzjoni tal-imputat appellant f'dan ir-rigward¹, lil din il-Qorti ma jirriżultawx raġunijiet tali li jiġġustifikawha tiddipartixxi mill-apprezzament tal-provi li għamlet l-ewwel Qorti dwar l-element tal-pussess da parti tal-kwerelanti u għalhekk dan it-tielet aggravju qiegħed ukoll jiġi miċħud.

¹ Ara paragrafu 11 *supra*

Kopja Informali ta' Sentenza

16. Fil-hames aggravju tiegħu l-imputat appellant jirritjeni li l-element tar-reat li tiegħu nstab ħati u cioè' dak tal-koxjenza fl-aġent li hu qed jagħmel di *privato braccio* dak li jmissu jsir permezz tal-awtorita' pubblika ma ġie pruvat u di fatti huwa kien aċċeda mit-triq in kwistjoni meta din kienet miftuħa u b'mod li għalih kien wieħed regolari

17. Huwa ben stabbilit fil-ġurisprudenza ta' din il-Qorti li wieħed mill-elementi kostitutivi tar-reat li tiegħu l-appellant instab ħati jikkonsisti fil-koxjenza fl-agent li jkun qiegħed jagħmel di *privato braccio* dak li jmissu jsir per mezz ta' l-awtorita' pubblika. Fuq dan l-element is-sentenza appellata hi għal kollox silenzjuża u għalhekk din il-Qorti trid tagħmel hi l-apprezzament tagħha tal-provi sabiex tikkunsidra r-riżultanzi dwar dan l-aggravju.

18. Ma hemmx dubbju li l-appellant għamel użu mill-passaġġ in kwistjoni billi inkariga lil ħaddieħor sabiex jidhol mill-istess passaġġ u, kif jgħid l-appellant fix-xhieda tiegħu (fol. 241), "nitfgħu xi ħamrija ġol-proprjeta' tiegħi" li għal dan il-għan setgħet tintlaħaq billi wieħed jghaddi mill-passaġġ imsemmi. Il-persuna nkarigata mill-imputat appellant hekk għamel u daħal permezz ta' gaffa u crane (fol. 244).

19. L-appellant iżda, fix-xhieda tiegħu, spjega li xi żmien qabel l-incident il-passaġġ kien ingħalaq b'xatba mis-soċjeta' Gozo Hotels Company Limited mingħajr ma din ottjeniet il-permess tal-Awtorita' tal-Ippjanar. L-imputat kien pprotesta mal-Awtorita' dwar dan u din ordnat lis-soċjeta' msemmija tneħħi x-xatba u hekk għamlet. Dan hu wkoll konfermat mill-avukat Dr. Michael Caruana li zied jgħid li dakinhar tal-incident ix-xatba kienu ġa qalgħuha (fol. 226).

20. L-appellant xehed ukoll li "U jiena m'għamiltha b'ebda skop jiġifieri fis-sens li t-triq kienet miftuħa u għidtlu 'mur' hemmhekk huwa l-aħjar post biex inkunu nistgħu –" (fol. 244) u in kontroezami xehed li l-art in kwistjoni saret schemed road fl-1988 u saret hekk, skont hu, "għal kulħadd, u mhux għal parti min-nies biss" (fol. 246).

21. Mill-premess jidher għalhekk li x'aktarx, wara li fuq insistenza tiegħu u bl-intervent tal-awtoritajiet amministrattivi kompetenti, tneħħiet ix-xatba li kienet tostakola l-passaġġ, l-appellant fehem, tajjeb jew ħażin, li trattandosi ta' *schemed road* l-awtorita' pubblika kienet ġia tat lilu u lill-pubbliku d-dritt li jaċċedi mill-passaġġ imsemmi u li għalhekk, dak li kien qiegħed jagħmel kien qiegħed jagħmlu bis-setgħa li tagħtu l-awtorita' pubblika u ma kienx qiegħed jagħmlu di *privato braccio* in sostituzzjoni tal-awtorita' pubblika. B'hekk jiġi li l-prosekuzzjoni ma ppruvatx mingħajr dubbju dettat mir-raġuni dan l-element kostitutiv tar-reat

Kopja Informali ta' Sentenza

li jwassal għall-konklużjoni li dan l-aggravju tal-appellant għandu jiġi milqugħ u s-sentenza appellata tiġi mħassra fejn sabet lill-imputat ħati tal-ewwel imputazzjoni u l-appellant jiġi liberat ukoll minn dik l-imputazzjoni.

22. Tenut kont tal-konklużjoni appena raġġuna ma jibqa' ebda ħtieġa li din il-Qorti tindirizza l-aħħar aggravju tal-appellant dwar il-piena.

Għaldaqstant din il-Qorti tilqa' l-appell tal-imputat George Sacco billi tirrifirma s-sentenza appellata billi tħassarha f'dik il-parti fejn sabetu ħati tal-ewwel imputazzjoni u kkundannatu multa ta' ħames mitt Euro (€500) u tikkonfermha fil-bqija u b'hekk tilliberah minn kull imputazzjoni u piena.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----